

Pět dekad výjimečného folkového týmu – Folk Teamu

Někdy na podzim roku 1973 mělo v brněnském Věčku premiéru folkové seskupení Vondrák, Horák, Kopřiva a Venclovský. Nebyl to zrovna úspěch, a tak se premiéra stala zároveň i derniérou. Prakticky vzápětí se houslista Pavel Kopřiva se zpěvákem a kytaristou Romanem Venclovským domluvili, že založí kapelu novou. Tak vznikl Folk Team. Jedinečný expresivní zpěv Romana Venclovského, jeho osobitá hra na kytaru a autorské novátorství daly ve spojení s nápaditě výraznými houslemi Pavla Kopřivy vzniknout stylově originální folkové značce. Kapela prošla mnoha změnami, ale oba zakladatelé patří i dnes k jejím pilířům. Stejnou autorskou a interpretační oporou se později stal také Ivan Huvar. Povídal jsem si s Pavlem a Ivanem.

TEXT: JAN HORÁK, FOTO: ARCHIV PAVLA KOPŘIVY

Pavle, ty jsi, pokud se příliš nepletu, začal v cimbálce. Co tě přivedlo k folku?

V cimbálce jsem hrál, ale bylo to trochu jinak. Normálně jsem na LŠU hrál klasiku a komořinu, v cimbálce jsem začal hrát tak ve 12 letech. Pak jsme s cimbálovou muzikou konzervatoře doprovázeli tanečnický z Javorníčku a jezdili s nimi po světě. To bylo skvělé. K folku jsem se dostal poslechem Crosby, Stills, Nash & Young

a Dylana, posléze Brňáků, např. Menších bratrů nebo Vondráka s Bodlákem. Ostatně Jirka Vondrák byl spolu s Romanem Venclovským členem první skupiny folkového ražení, ve které jsem působil. Jo a hrál tam s námi nějaký Honza Horák, jak si asi vzpomínáš. (smích)

Je to už neuvěřitelných padesát let. Vzpomeň si ještě na úplné začátky Folk Teamu?

Začínali jsme zprvu hrát ve dvojici s Romanem Venclovským a na přelomu let 1973/1974 se k nám přidal Tomáš Úlehla s flétnou a klavírem. Pak s námi v 70. letech hráli ještě mnozí další brněnští muzikanti (např. Boris Hála, Jiří Král, Jarmila Kvapilová...). A začátkem 80. let se k nám přidal Ivan Huvar.

Ivane, jak na začátky své spolupráce s Folk Teamem vzpomínáš ty?

Roman Venclovský s Pavlem Kopřivou unplugged na Brněnské přehradě

Oni měli muziku a chuť a já měl v šuplíku nastřádanou zásobu textů, napsaných jen tak, bez nějakého záměru či stylu. Pavel, s kterým jsme se znali ze školy, se to domákl a říká: „Přines! Ukaž!“ Tak jsem přinesl a ukázal, Roman je probral, pokýval hlavou a dal se do práce. A tak to šlo dalších pár desítek let...

Pavle, co repertoár? Byly tam zpočátku i nějaké převzaté věci, nebo jste se s Romanem

Venclovským, později i s Tomášem Úlehlou a ještě později s Ivanem věnovali vlastní autorské tvorbě?

Převzaté věci u nás skoro nebyly. Roman hodně zhudebňoval básníky – Hraběte, Ortena, Cvetajevovou, Neumanna a mnohé další. Já se zpočátku snažil taky textovat, ale mé texty za moc nestály. Krásné texty nám pak v těch 70. letech psal Boris Hála, který byl nějakou dobu i členem kapely.

Tvoje výtečné organizační schopnosti a leadership jsou známé, ostatně bez nich by tvoje kapela nemohla být tím, čím dnes je. Byl a je stejně zásadní tvůj podíl na skladbě repertoáru?

Ano, playlisty na vystoupení sestavuju především já, nicméně občas po kritice Romana nebo Ivana je přestavuju. (smích) A mívám na starosti taky průvodní slovo.

Kapelou prošla spousta výborných muzikantů. Bereš při jejich výběru kromě instrumentálních, případně vokálních schopností na zřetel i autorské či aranžérské předpoklady?

Samozřejmě – pokud kromě toho, že umí hrát a napsat si svůj part, i něco složí, je to optimální situace. Ovšem takových jsme zase tolik v kapele neměli – snad kromě Ati Lukáše (dej mu Pán Bůh

Začínali jsme zprvu hrát ve dvojici s Romanem Venclovským a na přelomu let 1973/1974 se k nám přidal Tomáš Úlehla s flétnou a klavírem.

věčnou slávu). Nicméně, když třeba Roman nebo Ivan přinesou novou písničku, mají většinou jasnou představu o aranži. Pak se toho chopí ostatní a dovedou to ke kýženému výsledku.

O roli kapelníka už byla řeč. Zvuk tvých houslí je přirozeně poznávací značkou Folk Teamu a zpravidla máš zásadní podíl na aranžmá skladeb. Přímou autorskou se ale tolik neuplatňuješ...

Tomáš Úlehla, Roman Venclovský, Pavel Kopřiva, 70. léta

už dlouho věnuješ muzice naplno. Kdy a za jakých okolností jsi opustil svou původní profesi?

Do roku 1990 jsem byl zaměstnán na lékařské fakultě coby odborný asistent. Poté jsem založil vydavatelství FT Records. Dodnes jsem vydal přes 150 titulů napříč žánry. A samozřejmě jsem produkoval a dramaturgoval festivaly (Folkové prázdniny v Náměšti nad Oslovou, Festival Slunce ve Strážnici, Brněnský Beatfest, Country fontánu a nově Folkové léto Řečkovice).

Tvého nerozlučného parťáka Romana Venclovského postihl před časem fatální zdravotní problém. Jak jste se s tou pro kapelu kritickou situací dokázali vypořádat?

Museli jsme přearanžovat některé písně, takže na kytaru hraje jenom Ivan. Naštěstí se ten problém netýká zpěvu. Jo a Roman díky tomu taky začal tančit. (smích)

Příchod Ivana Huvara v 80. letech znamenal velký autorský přínos a postupně i roli druhého frontmana (vedle Romana). Jak vlastně k tomu dodnes pozhnanému spojení došlo?

Ivan hrál před námi jazz rock beze zpěvu. Já ho znal z lékařské fakulty a jednou se mi kdesi přiznal, že má v šuplíku texty. Tak jsem ho o ně připravil (smích) a posléze se ukázalo, že má na některé texty i svoji muziku. Takže s námi začal jezdit. Zprvu jako host a posléze se stal plnohodnotným členem Folk Teamu.

Díky angažmá dalších zdatných instrumentalistů je dnes z Folk Teamu plnokrevná folkrocková kapela. Něco takového sis v té cimbálovkově-folkové prehistorii asi sotva uměl představit. Nebo to naopak bylo tajné přání?

No, popravdě mi právě ten akustický Folk Team docela vyhovoval. Jenže jak roky přibývaly, tak jsme já a hlavně Ivan cítili potřebu více energického zvuku kapely. Ono když ti za zády hraje dobrá rytmika, tak se ti hraje uvolněněji a líp. A taky mě to začalo víc bavit. Teď si stříhneme občas i pár plnotučných bigbeatů.

Za těch padesát let prošel Folk Team mnoha proměnami, a kapela je stále ve výborné kondici. Je nějaké období, na které vzpomínáš nejraději?

Začnu tím nejhorším, to byl začátek 90. let. Ale ta tehdejší krize postihla prakticky všechny. Lidi měli v těch letech po Listopadu spoustu jiných, nových lákadel. Nejlepší byla asi 80. léta. Zprv jsme byli mladí a plní síly a pak byla bezvadná komunita jak kapel, tak pořadatelů – s některými se přátelíme dodnes. Z některých tehdejších souputníků se staly hvězdy, jiní už nehrají. Vesměs soudržnost kapel a písničkářů moc nefunguje – až na malé výjimky. No a taky mám pocit, že i právě v současném období jsme v nebyvalé formě, a občas nám říkájí, že hrajeme, jako kdyby to mělo být naposledy. To mají recht. Konkurence je veliká a nevíme, co bude zítra. (smích)

Ivane, zpočátku to byly častěji tvé texty na Romanovu muziku, až postupně začaly převažovat písničky, kde jsi autorem textu i melodie. Nebo to bylo trochu jinak?

Byla to častěji Romanova muzika na moje texty. V tomto mi dával volnost. První byl text. Roman je velmi osobitý skladatel a myslím, že jsme se ve spoustě věcí krásně potkali.

Texty jsou strašná piplačka, dají hrozně práce a v nejlepším případě dopadnou – hmm, docela dobrý... A po letech přijde období, kdy máš pocit, že všechno bylo řečeno, a to nejmiň stokrát a lépe, tak proboha proč ještě rozmnožovat ty hory balastu... Psaní muziky mě teď baví víc. Už dlouho mám dost písniček, ke kterým mi chybí text. Opravdu dlouho. Asi budu muset najít nějakého textaře. (smích)

Pokud vím, tvoje texty vyšly i knižně.

Párkrát v minulosti už se mluvilo o jejich knižním vydání, ale vždycky to skončilo u „snad někdy...“ a „až bude čas...“. Až pak v době covidového domáčího vězení jsem je posbíral, editor je vybral a seřadil, a knížka s titulem I ty v tom

SKÁLA

Hodím návnadu psům
A omámím stráže
Pak se proplížím tmou
Přes tři nádvoří
Ty mi podáš svůj klíč
A propustíš páže
A na křídlech sov
Přelétnem pohoří
Budeš na skále stát
Já budu ta skála
Budeš třeshňový sad
Na mém úbočí
Tam si stvoříme stát
A tam, kde jsi stála
Já postavím tvrz
Ať si útočí!
Budou chtít naši krev
Budou chtít naše kosti
Půjdou přes štíty hor
Přes pět údolí
Bude znít jejich řev
Jejich běsnění zlosti
Ať zkosí nás mor
Ať se lvy zápolím
Budeš na skále stát
Já budu ta skála
Budeš třeshňový sad
Na mém úbočí
Tam si stvoříme stát
A tam, kde jsi stála
Já postavím tvrz
Ať si útočí!
Jak spráskaní psi
Odtáhnou domů
Čistí se v zduch
Nasáklý ocelí
Já jsem a ty jsi
Dvě koruny stromů
Nebyl ukován šíp
Jenž nás rozdělí
Hodím návnadu psům
A omámím stráže...

Teamem, ale ty jsi textoval i pro jiné brněnské interprety. Připomenu alespoň spolupráci s Pavlem Váněm a album Zimní království pro jeho skupinu Bronz...

Dost jsem se pohyboval mezi brněnskými rockery, takže z toho kromě kocoviny občas vypadlo i něco užitečného. Kromě zmíněného Pavla Váněho jsem psal asi nejvíc pro Oldu Veselého, se kterým jsme byli velcí kamarádi a trávili spolu spoustu času. Taky jsem jednu dobu psal pro divadla – texty k písničkám či hudebním vstupům do divadelních her. To byla zas úplně jiná práce a hodně mě bavila.

Když skládáš novou píseň, je ti hned jasné, že to bude pro Folk Team, nebo se o jejím uplatnění rozhoduješ až tehdy, když je hotová?

Dávno už netrpím nadprodukcí, takže tak tak stihnu zásobovat svoji domovskou kapelu. A ani není důvod rozdávat jinde. I když moje písničky jsou někdy, mírně řečeno, hodně nesourodé, tak v kapele jsou teď takoví muzikanti, že zvládnou všechny styly od rock'n'rollu po čardáš.

Hraješ na kytaru a zpíváš, díky autorskému talentu bys dal jistě snadno do kupy repertoár pro nějaký vlastní projekt, ale dnes už letitá spolupráce s Folk Teamem kapele i tobě evidentně prospívá. Může to souviset i s tím, že je pro tebe muzika vlastně „bokovka“, protože na prvním místě je tvoje práce primárně na gynekologii?

I když se jí úplně neživím (naštěstí!), muzika pro mě rozhodně není „bokovka“. I když je pravda, že mi tahle tvůrčí činnost výborně umožňuje relaxovat po náročném práci v nemocnici. Ostatně muzikou jsem potrefený od doby, co mluvím! Je to prostě jiná kolej. Ani nechci říct druhá. Prožili jsme spolu celý život a jsem jí nesmírně vděčný za to, co mi dala, že přinesla mému životu další rozměr. ☺

filmu musíš hrát byla na světě. Je to takový pokus, jestli texty primárně určené jen a jen ke zpívání unesou i tištěnou podobu.

A unesou?

To musí rozhodnout čtenáři...

Spousta lidí tě má coby autora přirozeně spojeného s Folk

Jak již bylo řečeno, pár textů jsem zpočátku napsal. Jinak to nechávám na těch, kdo to umí. (smích). Jinak si myslím, že poznávací značkou Folk Teamu byl, zvláště v 80. letech, zvuk houslí, cella a flétny. A pak taky dost výrazný zpěv Romana a skvělé texty Ivana. Kromě

cella tam je ten zvuk doted'. I když flétnu suplují klávesy, dole hraje rytmika (tu jsme začali používat až po roce 1989) a občas se ozve i elektrická kytara.

Po amatérských začátcích a poloprofesionálním období se